

RUUSU-RISTI JA VAPAAMUURARIUS

**Pekka Ervastin esitelmä 16.4.1933
Ruusu-Risti-matineassa Helsingissä
pääsiäispäivänä 1933**

Arvoisat kuulijat! „Ruusu-Risti ja vapaamuurarius“ on kysymys, joka viime aikoina lienee ollut monen ihmisen mielessä, ja monen kuulijan mielessä täällä Suomessa. Onhan Ruusu-Ristin suhdetta vapaamuurariuteen pohdittu sekä henkilökohtaisissa keskusteluissa, että painetussa sanassa. Ehkä näin ollen on paikallaan, jos muutamalla lyhyellä sanalla asiaa, kysymystä, koetamme valaista.

Silloin aloitamme määrittelemällä näitä sanoja eli nimityksiä, Ruusu-Ristiä ja vapaamuurariutta. Mitä on Ruusu-Risti? Onko Ruusu-Ristin syntymähistoria ollut tekemisissä vapaamuurariliikkeen kanssa? — Ei, tiedämme kaikki, että Ruusu-Risti on syntynyt niinsanotun teosofisen liikkeen pohjalla. Sen teosofisen liikkeen, jonka Helena Blavatsky pani alulle viime vuosisadan viimeisellä neljänneksellä — tarkemmin sanoen 1875 Amerikassa, New Yorkissa. Tämä teosofinen liike on sittemmin haarautunut moneen eri seuraan. Alkuperäinen Teosofinen Seura, joka perustettiin vuonna seitsemänkymmentäviisi viime vuosisadalla, on niinkuin tiedämme, sitten jakautunut useampaan teosofiseen seuraan. Niistä on yksi Ruusu-Risti meillä täällä Suomessa. Kuten tiedämme tapahtui ensimmäinen tuommoinen jako eli hajaannus alkuperäisessä Teosofisessa seurassa jo pian m:me Blavatskyn kuoleman jälkeen. Helena Blavatsky kuoli vuonna 1891, ja kolme tai

neljä vuotta myöhemmin tapahtui jo ensimmäinen hajaannus, kun yksi alkuperäisistä perustavista jäsenistä ja hänen kannattajansa ja ystävänsä mister Judge erosi Teosofisesta Seurasta ja muodosti oman Teosofisen Seuran. Ja silloin oli huomattavaa, että näissä kahdessa teosofisessa seurassa pohdittiin kauan, kumpi niistä oli oikea Teosofinen Seura. Sillä kumpikin tahtoi väittää, että se oli oikea ja alkuperäinen. Kuitenkin tuntuu luonnolliselta, että se seura, johon oma perustajapresidentti eversti Olcott liittyi, tai jossa hän oli kuolemaansa saakka, että se oli teosofinen emäseura. Sitä vastoin se amerikkalainen seura – mister Judge ja ne, jotka olivat hänen ympärillään – väitti sitä sillä perusteella, kun se oli perustettu Amerikassa, jotavastoin m:me Blavatsky ja Olcott olivat muuttaneet Intiaan ja muodostaneet uuden päämajan Madrasiin. Ja sillä tavalla oli viime vuosisadalla jo kaksi teosofista seuraa, sillä se oli huomattava tuo mister Judgen seura suuruudeltaan ja jäsenluvultaan alusta lähtien. Sitten myöhemmin vielä muodostui Amerikassa uusia teosofisia seuroja, kun mister Judgen seura itse muutti nimensä. Hän oli kuollut ja mrs. Tingley oli tullut seuran presidentiksi ja hän muutti nimen „Yleiseksi Veljeydeksi“. Se on nyt taas hyljätty, ja uusi presidentti siinä seurassa, tohtori Purucker on taas ottanut takaisin vanhan nimen „Teosofinen Seura“. Nyt on siis olemassa kaksi suurta Teosofista Seuraa. Teosofinen Seura, jonka päämaja on Intiassa, Madrasissa, ja Teosofinen Seura, jonka päämaja on Point Lomassa, Kaliforniassa. Mutta kuten sanottu, silloin kun mrs. Tingley muodosti „Yleisen Veljeyden“, silloin oli traditio amerikkalaisista teosofisista seuroista, jotka eivät seuranneet mukana, vaan jäivät omiksi teosofisiksi seuroiksi, ja sillä tavalla oli viime vuosisadalla jo kolme, neljä teosofista seuraa, jotka ainakin sanoivat kuuluvansa teosofiseen liikkeeseen. Sitten muistamme, että nykyisen Adjarin Teosofisen Seuran

presidentin Annie Besantin aikana muodostui Saksassa niinsanottu Antroposofinen Seura, joka oli osa Teosofisesta Seurasta, mutta eroitettiin siitä 1912. Tämän seuran jäsenet ehkeivät tahdo oikein tunnustaa teosofista alkuperäänsä, vaan mieluummin ajattelevat, että tohtori Steiner, joka oli sen alkuperäinen johtaja, on tuonut oman antroposofiansa, ja että se oli toista kuin se teosofia, josta m:me Blavatsky oli puhunut. Epäilemättä on kuitenkin historiallinen tosiseikka, että Antroposofinen Seura, antroposofinen liike, on syntynyt teosofisen liikkeen ohella. Samalla tavalla on myöskin sitten täällä Suomessa meillä meidän Ruusu-Ristimme syntynyt 1920, kahdeksan vuotta Antroposofisen Seuran syntymän jälkeen, ja silloin meistä, jotka perustivat tämän Ruusu-Ristin osa erosi —, osan jäädessä Adjarin Teosofiseen Seuraan. Meillä on täällä Suomessa ainakin neljä teosofista seuraa toiminnassa; se seura, jonka päämaja on Intiassa, ja se, jonka päämaja on Englannissa, sitten Antroposofinen Seura ja sitten tämä meidän Ruusu-Risti-seuramme. Kaikki nämä seurat ja lukuisat muut ympäri maailmaa kuuluvat teosofiseen liikkeeseen. Se on vain kehitys, joka on saanut aikaan näiden eri seurojen syntymisen. Hengessä ne kuuluvat kyllä teosofiseen liikkeeseen. — Ja sentähden välttämättä täytyy meidän kysyä — vaikka me tiedämme hyvin: — mitä on sitten tämä teosofinen liike? Mikä on meilläkin Ruusu-Ristissä meidän teosofinen ohjelmamme?

Ruusu-Ristiähän nimitetään totuudenetsijän seuraksi, ja koko teosofinen liike on totuuden etsimistä. Ne ihmiset, jotka lukeutuvat teosofiseen liikkeeseen ja sanovat itseään teosofeiksi, ovat totuudenetsijöitä. Mutta eivätkö sitten kaikki tiedemiehet esimerkiksi ja kaikki ne, jotka tutkivat yliopistoissa, ole totuudenetsijöitä? Epäilemättä ovat ja he ovat kaikki totuudenetsijöitä omalla tavallaan — enemmän älyllisellä tavallaan niinsanoaksemme. Tiedemies, joka etsii totuutta, hän pakosta-

kin rajoittaa sitä omaan alaansa. Historioitsija tutkii historian alalla, luonnontieteilijä omalla alallaan j.n.e. Hän on totuudenetsijä siis rajoitetussa muodossa, määrätyllä alalla. Sekin on suurenmoista työtä, mutta totuudenetsijä teosofisessa mielessä on hieman laajempi. Hänen käsityksensä on – sanoisinko – avarampi. Ainakin hänen pyrkimyksensä tähtää kauemmaksi, ja hänen pyrkimyksensä tähtää korkeammalle, sillä hän ei ole – läheskään aina – yksistään tieteellinen totuudenetsijä. Hän on pikemmin filosofi, joka ajattelee asioita ja ajattelee kaikkia asioita; elämänfilosofi, joka etsii elämän totuutta. Ja ehkä hän ennen kaikkea on uskonnollinen ihminen, mystikko; jos niin tahtoisimme sanoa – uskonnollinen totuudenetsijä, joka ei hylkää uskontoja, eikä pidä niitä vieraina, eikä epäile niitä, vaan joka etsii totuutta niidenkin avulla. Hän on totuudenetsijä, joka tahtoo käsittää koko elämää, tahtoo ymmärtää, mitä elämä on. Sentähden hän etsii vastausta kysymyksiinsä niin laajoilta ajoilta kuin mahdollista. Ja voisi sanoa, että hänellä on muuan tunnusmerkki. Jos esimerkiksi tieteellinen totuudenetsijä voi olla filosofiselta ja uskonnolliselta katsantokannaltaan materialisti – ihminen semmoinen, joka uskoo ainoastaan näihin näkyväisiin arvoihin, joka uskoo vain siihen, mitä voidaan aistillisesti havaita, – niin tämä teosofinen totuudenetsijä ei rajoita ennakoita omaa käsitystään tähän näkyväiseen ja aineelliseen maailmaan. Eikä hän asetu suorastaan myöskään skeptikon kannalle, että epäilisi onko mitään muuta olemassa kuin aineelliset ilmiöt, vaikka hän voisi samalla niitäkin harrastaa, vaan hän on pikemmin vakuutettu siitä, että henki on. Hän ei siis ole missään tapauksessa materialisti: hän uskoo, että henki on. Hän panee enemmän painoa tajunnan puolelle tässä maailmankaikkeudessa. Jokainen ajatteleva ihminen myöntää, että kaikessa elämän ilmennyksessä on kaksi vastakohtaa: aine ja henki – muoto ja

tajunta – ilmennys ja sisälläoleva elämä, – sillä emmehän oikeastaan tiedä mitään ilmiöitä ihmismaailmassa, jossa ei olisi näitä molempia aina yhdessä. Sanomme, että kuolleessa ruumiissa ei ole enää mitään tajuntaa. Mutta juuri se, että on niin suuri ero elävän ja kuolleen ihmisen välillä – kuollut ihminen on vain aineellinen olento, josta tajunta on hävinnyt, mutta elävä ihminen on olento, jossa tajuntakin elää ja toimii –, juuri sen nojalla, että silmällä pitäen, ihminen teosofisena totuudenetsijänä ajattelee, että se tajunta, joka elähdyttää tätä aineellista ruumista elämän aikana, joka näennäisesti ei ole olemassa enää kuolleessa ruumiissa, se tajunta tuskin sittenkään voi olla aivan hävinnyt. Ei edes aineellinen ruumiskaan ole heti hävinnyt alkuosiinsa. Se on kokonaan olemassa, ja jos hautaamme sen, kestää kymmeniä –, satoja vuosia, ennenkuin se on hävinnyt täydellisesti. Minkätähden tajunta, henki, elämä hänessä olisi hatarampi, huonompi olemassaolon todellisuus, kuin tuo aineellinen ruumis. Totuudenetsijä on semmoinen, joka kallistuu hengen puolelle ja pitää luonnollisena, että henki, tajunta on olemassaolossa suuri, ehkä suurin tekijä. Ehkä siveellinen maailma haihtuu, mutta on olemassa tajunnan maailma, joka muuttuu ehkä, mutta sittenkin pysyy kaikista aineellisista muutoksista huolimatta. Tajunnan –, hengen maailma on teosofisen totuudenetsijän mielessä aksioomina, varmana premissinä. Sen sanoo hänen järkensä hänelle. Hän on niitä ihmisiä, jotka uskovat henkeen, tajuntaan, voisi sanoa Jumalaan, – sillä emmehän voi Jumalaan uskoa, jos uskomme ainoastaan näkyväseen aineeseen. Silloin meidän täytyisi sanoa, että siitä ei näy mitään Jumalaa, ei tule ilmi, että Jumala, tajunta on olemassa. Mutta kun katselemme ja ajattelemme tajuntaa ja henkeä, sen kaikissa ilmennysmuodoissa, ennen kaikkea ihmisessä, silloin voimme myöskin sanoa, että tajunta salaisena taustana on olemassa, Jumala on olemassa. Ja se

Jumala, jumaluus on kaiken tämän aineellisen ilmennyksen takana. Meistä tuntuu, että se todellisuus, mikä on kaiken olemassaolon takana, on henkeä, tajuntaa – niinkuin kaikki uskonnot ovat julistaneet. Sentähden teosofinen totuudenetsijä tuntee a priori heti sympatiaa, luottamusta uskontoihin. Ne ovat kaikki edellyttäneet sitä jumalallista tajuntaa olemassaolossa. Ne eivät ole kieltäneet ja sulkeneet ulos sitä. Ne ovat rakentaneet elämänymmärryksensä sille pohjalle, että jumalallinen tajunta on olemassa. Totuudenetsijä ei määrittele sitä tajuntaa, että Jumala on semmoinen ja semmoinen, mutta ainoastaan aavistaen tietää, että Jumala on, ja hänen etsimensä kohdistuu sitten sen Jumalan ymmärtämiseen, tuntemiseen ja tietämiseen. Se on tunnusmerkki teosofiselle totuudenetsijälle. Sentähden hän ei kaikkien tiedemiesten mielestä ehkä ole niin tieteellinen. Kuitenkin tahdon ohimennen huomauttaa, niinkuin kaikki tiedätte, että uusimmat suuret tunnetut luonnontieteilijät, luonnontutkijat ja tähtitieteilijät ovat jokseenkin yksimielisesti tulleet siihen johtopäätökseen, että tämän aineellisen – meille niin aineelliselta näyttävän universumin, maailmankaikkeuden salaisuutena, todellisena salaisuutena että salaisena todellisuutena, onkin henki. Ainetta ei oikeastaan ole olemassa. Mitä aine on? Sitä eivät tiedemiehet osaa ratkaista muulla tavalla, kuin että sanovat: aine on jotain ilmennystä, jonkun voiman ilmenemistä. Se on voiman pyörimistä, ja meillä on ihmeellisiä aisteja, joilla aistitsemme ja havaitsemme sitä voiman ilmenemistä ja se näyttää meille aineen. Mutta mitä sitten aine itsessään on, sitä ei voi sanoa. – Teosofinen totuudenetsijä kyllä lisää: aineen syntysanat on etsittävä vielä syvemmältä. Se ei ole tavallista voimaa. Kun lähdemme ainetta tutkimaan, emme tule ainoastaan voimapisteesiin, vaan kun menemme kauemmaksi, tulemme ajatuksiin, järkeen, tajuntaan. Tajunta on luultavasti aineenkin takana. Niinhän

vanhoissa intialaisissa filosofisissa kirjoituksissa sanotaan: jumalallinen tajunta on ensin, sitten sillä tajunnalla on ihmeellinen maja eli taikavoima, jonka avulla tajunta luo kaiken tämän ilmenneen maailmankaikkeuden. Ja teosofinen totuudenetsijä ajattelee sentähden a priori niin, että aineellisuuttaan emme voi rajoittaa ja sanoa, että tämä on ainoa aineellisuus, joka pilkistää meidän silmiimme. Päinvastoin meidän täytyy sanoa, että on sangen mahdollista, että on ainetta, aineellista ilmennystä muissakin muodoissa, kuin mitä näemme nyt. On olemassa toisia maailmoita epäilemättä, sanoo teosofinen totuudenetsijä.

Ja a priori me voimme kysyä: minkätähden me Ruusu-Ristissä olemme omaksuneet tuommoisen nimen „Ruusu-Risti“? Miksi emme tunnusta olevamme joku teosofinen seura? – Sen kyllä mielellämme olisimme tunnustaneet, ja sanallisestikin tunnustaneet, mutta meidän mielestämme oli hieman ikävää kaikki sellainen, mikä näyttäisi, vivahtaisi kilpailulta. Oli olemassa jo toisia seuroja, ja kun ne seurat joitakin aikoja sitten riitelivät, mikä olisi oikea teosofinen seura, me ajattelimme, että vältämme sen riidan syyn, kun esiinnyimme oman seuran nimellä. Me emme tahdo kieltää toisia seuroja, vaan tahdomme tunnustaa toisetkin totuudenetsijä-seuroiksi, mutta tahtoisimme ottaa nimen, joka olisi meidän omamme. Ja miksikä valitsimme tuommoisen nimen kuin „Ruusu-Risti“? Mistä saimme semmoisen nimen? Ruusu-Risti – sehän on vain suomennos saksalaisesta sanasta Rosenkreuz, ja Rosenkreuz ei ole mikään tuntematon sana. On aina puhuttu viimeisinä vuosisatoina täällä Euroopassa rosenkreuziläisistä. Tiedämme historiasta, että ne olivat joitain salaperäisiä olentoja, kullantekijöitä, filosofeja ja totuudenetsijöitä, jotka toimivat hyvin salassa, eivätkä antaneet paljoa tietoa itsestään, varsinkaan alussa, mutta kyllä 1700-luvun lopulla esiintyi

joitain rosenkreuziläisiä seuroja. Mutta tiedetään kyllä, että länsimaissa oli semmoisia seuroja. Sittenhän niitä teki tunnetuksi semmoinen kirjailija kuin Robert Fludd Englannissa ja tohtori Johan Valentin Andreae Saksassa, joka oli ensimmäisiä, joka julkaisi rosenkreuziläisiä kirjoja. Ja mitä he olivat nämä rosenkreuziläiset? Sitä ei tiedetty kuin sen verran, että he olivat joitain totuudenetsijöitä, Jumalaan uskojia ja siveellisiä pyrkijöitä, ja heillä oli ehkä salaperäisiä tietoja, mutta kun ei saanut oikeastaan kiinni heistä, he jäivät semmoisiksi salaperäisiksi olennoiksi. Itse asiassa tämä nimitys „rosenkreuziläinen“ pyhimmissä merkityksessä tarkoittaa jotenkin samaa kuin nykyajan teosofisessa liikkeessä olemme ymmärtäneet sanoilla adepti, mestari j.n.e. Ja kun rosenkreuziläiset puhuvat viisaista veljistään, jotka muodostavat jonkun salaperäisen ja tuntemattoman seuran, niin muistamme kuinka nykyajan teosofisessa liikkeessä alusta lähtien on puhuttu mestarien salaisesta „Valkoisesta Veljeskunnasta“, johon kuuluvat kaikki ihmeellisimmät henkilöt historiassa: Buddha, Zarathustra, Jeesus Kristus j.n.e. Semmoisesta veljeskunnasta on puhuttu teosofisessa liikkeessä, ja sitä lienevät myöskin – ainakin vanhemmat, kokeneemmat – rosenkreuziläiset ajatelleet todellisilla rosenkreuziläisillä ja heidän veljeskunnallaan. Puheillaan he tähtäävät juuri siihen samaan Valkoiseen Veljeskuntaan. Ja meistäkin – ruusuristiläisistä tuntuu silloin, että ei sen pyhempää nimeä ole kuin Ruusu-Risti. Ja me ajattelimme ainoastaan, oliko meillä oikeutta semmoista nimeä käyttää, joka viittaa niin pyhään. Mutta sitten tiesimme, että on rosenkreuziläisiä seuroja vielä olemassa. On Englannissa, Saksassa ja Amerikassa, ja me emme etsi mitään yhteyttä näiden seurojen kanssa. Ne eivät kuulu teosofiseen liikkeeseen. Jotkut niistä olivat vanhempia ja sanoivat olevansa vanhempia kuin nykyinen teosofinen liike. Me ajattelimme näin: emme etsi yhteyttä niiden kanssa, mutta

jos on todellinen teosofinen seura, niin sen todellisuus on siinä, että sen jäsenet ovat totuudenetsijöitä, ja että se itse on kuka ties salaperäisessä yhteydessä mestareiden veljeskunnan kanssa. Jos on todellinen rosenkreuziläinen seura, sen todellisuus on siinä, että sen jäsenet ovat totuudenetsijöitä, ja se, että se on jossain yhteydessä tuon pyhän veljeskunnan kanssa, joka on kaiken elämämme takana. Jotkut kristityt tunnustavat uskovansa pyhien seurakuntaan. Ja se ei tarkoita silloin kirkkoa – siihenhän kuuluvat kaikki kastetut ihmiset täällä. Pyhien seurakunta on, ajattelevat he, joku sisäinen piiri ehkä tuossa kirkossa. – Pyhien seurakunta on tuskin olemassa tässä meidän kesken. Se pyhien seurakunta tarkoittaa ehkä juuri samaa kuin mekin tarkoitamme Valkoisella, Salaisella Veljeskunnalla, jossa Kristus on kaikkien pohjana ja päänä. Pyhien seurakunta on ainakin teosofisen totuudenetsijän mielestä juuri tuo Salainen Veljeskunta, ja kaikki ne ihmiset, jotka ovat suuremmissa tai pienemmissä tietoisissa yhteydessä sen Salaisen Veljeskunnan kanssa, ovat silloin kuin portteja tai teitä Pyhien seurakuntaan.

Nyt me kysymme: mikä on vapaamuurarius, vapaamuurariliike? Kun niin kysymme, saamme vastauksen, että vapaamuurariliike – ainakin siinä merkityksessä kuin me käsitämme sitä – syntyi Lontoossa v. 1717 sillä tavalla, että neljä vapaamuurarilooshia kokoutui ja päätti perustaa suurlooshin ja valitsivat suurmestarin itselleen. Siitä lähtien vapaamuurariliike tuli tuoksi puolijulkiseksi liikkeeksi, mikä se nyt on. Se on levinnyt kaikkiin maihin ja kaikki ihmiset tietävät, että vapaamuurareita on olemassa. Kuitenkaan ei tiedetä oikein mitä nämä vapaamuurarit ovat. Huhuja on kaikenlaisia, mutta vapaamuurarit itse pitävät omat asiansa salassa. Se on siis sangen salaperäinen liike sekin, ja kaikkea salaperäistä aina epäillään ja siitä ajatellaan kaikenlaista epäedullista. Tämä ei

mitään todista, sillä aina on olemassa vihamiehiä kaikilla asioilla ja ne keksivät mitä keksivät noista asioita, joille he eivät ole suopeita. Mutta sillä tavalla me emme saa tietää mitään itse asiasta, vaan jos tahtoisimme jotain tietää, täytyisi meidän kysyä asianomaisilta tai heidän ystäviltään. Asianomaiset itse ainakin voivat luonnollisesti vastata kysymykseen, mitä he ovat. Emme sentään voi tietää vapaamuurariudesta kuin mitä vapaamuurarit itse ovat omassa kirjallisuudessaan puhuneet siitä. Emme tunne vapaamuurarien menoja ja jokaisessa kohdassaan heidän filosofiaansa, ennenkuin olemme itse tulleet siksi. — Nyt tiedämme, että vapaamuurariliike on kahtena vuosisatana levinnyt ympäri maapallon ja on jakautunut myöskin monenlaisiin haarautumiin. On olemassa monta niisanottua suurlooshia, — järjestelmää, — systeemiä. Kaikki vapaamuurarit ovat tunnettuja muutamista asioita, ja kaikki vapaamuurarit voivat tuntea toinen toisensa päivällä kuin yölläkin — niinkuin sanotaan. Mutta kuitenkin on olemassa erilaisia systeemejä, jotka eivät kaikki hyväksy toisiaan. Niinpä tiedämme, että vapaamuurariliike suurin piirtein on miesten liike — vapaamuurariloosheissa on miehisiä jäseniä. Myöskin tiedämme sitten, että vapaamuurarit itse perustivat joitakin naisliikkeitä naisia varten. Niin tiedämme, että viime vuosisadan 90-luvulla Ranskassa perustettiin niisanottu yhteisvapaamuurarius, joka otti riveihinsä myöskin naisia. Tällä tavalla maskuliininen liike avasi ovensa naisille. Ei sillä tavalla, että joku miesten suurlooshi olisi äkkiä avannut ovensa ja ottanut vastaan naisiakin, vaan siten, että jotkut tunsivat, että oli väärin, että naiset eivät saaneet osaa siitä hyvästä, mitä oli vapaamuurariudessa. Sitä liikettä eivät kaikki miehiset vapaamuurariliikkeet ole vielä hyväksyneet — he sanovat, että ei naisia voi tehdä vapaamuurareiksi. — Nyt sanotaan, että meillä tässä Ruusu-Ristissä on suhde vapaamuurariuteen.

Myönnetään kyllä, jos luetaan Ruusu-Ristin sääntöjä ja peruslakeja, että Ruusu-Ristillä teosofisena seurana ei ole mitään varsinaista tekemistä vapaamuurariuden kanssa, mutta sanotaan myöskin, että Ruusu-Ristissä on looshielämä järjestetty vapaamuuraripohjalle. Se ei tapahtunut silloin, kun Ruusu-Risti perustettiin, vaan vähän myöhemmin. Muutamat meistä olivat tulleet vapaamuurareiksi juuri tämän yhteisvapaamuurariuden turvissa ja sitten päätettiin, että Ruusu-Ristissä looshielämä olisi järjestettävä vapaamuurari-pohjalle. Siis ainoastaan osa Ruusu-Ristin jäsenistä kuuluu loosheihin ja on vapaamuurareita. Toiset eivät ole sitä, mutta ne, jotka kuuluvat loosheihin ovat vapaamuurareita – ne ovat saaneet vapaamuurarivihkimyksen. – Mitä on sitten tätä vapaamuurarius, ja minkätähden sekoitimme sen Ruusu-Ristiin?

Vapaamuurariudesta voisi puhua aivan samaa, mitä äsken puhuttiin teosofisesta liikkeestä ja teosofisista seuroista. Vapaamuuraritkin loosheissaan ovat kaikki totuudenetsijöitä, ja useimmat vapaamuurarisysteemit ja -järjestelmät ovat aivan tunnustaneet uskonnollisenkin pohjansa. He uskovat Jumalaan. Heidän totuuden etsintänsä ei siis ole ateistista, vaan on uskonnollisella pohjalla. Mitä uutta on vapaamuurarijärjestelmässä sitten semmoista, jota ei ole muissa totuudenetsijäin seuroissa? – Se on tuo symbolikieli ja seremoniat, juhlamenot. Olinhan omasta puolestani tehnyt sen havainnon matkustaessani eri teosofisissa maissa – niinkuin sanomme, – että elämä niissä ei ollut niin harrasta, pyhää ja kaunista, kuin se olisi voinut olla. Ja tein sen havainnon hengessäni, että jos elämä loosheissa tehdään seremonialliseksi, niin se tulee pyhäksi. Niin on kaikissa uskonnoissa myöskin jumalanpalvelus tehty seremonialliseksi, mutta uskonnoissa – kristikunnassa ainakin – nämä seremoniat ovat julkisia. Niitä vietetään kirkoissa ja kuka tahansa voi olla niissä mukana. Sentähden ne eivät

koskaan voi olla niin intiimiä, hartaita, tunnu niin pyhiltä, kuin jos niihin ottaa osaa ainoastaan semmoisia ihmisiä, jotka – kirkollisella kielellä – ovat todella uskovaisia, siis jotka ovat valmistuneet niihin. Sentähden käsittääkseni vapaamuurarit aina ovat tahtoneet pitää seremoniansa salassa, eivätkä anna kenen tahansa tulla looshiin; ainoastaan jos hän on hyväksytty vapaamuurari, tullut looshiin jäseneksi, saa hän vapaasti tulla, ja siihen nähden hänellä on omat velvollisuutensakin. Ja silloin nämä kokoukset juhlamenoillaan vaikuttavat hartautta nostavasti, vaikuttavat jalosti, puhdistavasti ja mieltäylentävästi jäseniin. Niin on tarkoitus, sen tarkoitus on olla Jumalan palvelus. Ja jos kuuntelemme, mitä oma vapahtajamme ja mestarimme Jeesus Kristus on sanonut, niin hän on sanonut: „Kun rukoilet, niin älä rukoile niinkuin ne ulkokullatut, jotka rukoilevat kirkoissa ja katujen kulmissa herättääkseen ihmisten huomiota ja kunnioitusta, vaan mene kamariisi, sulje ovesi ja rukoile Isääsi, joka on salassa.“ Mutta onhan Jeesus Kristus myöskin sanonut: „Missä teitä on kaksi tai kolme minun nimessäni ja hengessäni, siinä olen minäkin mukana.“ Sentähden uskon, että vapaamuurarit ovat aina ajatelleet, että heidän seremoniansa pysyvät salaisina, sillä silloin ja kun valmistautuneet ihmiset ottavat niihin osaa ainoastaan, ne vaikuttavat niin kauan erinomaisen rakentavasti ja rohkaisevasti kaikkiin siveellisiin pyrkimyksiimme. Ne vaikuttavat meihin jalostavasti, ylentävästi ja antavat voimaa meidän itsekasvatuspyrkimyksissämme. Sillä mitä vapaamuurarius muuta on sekään, kuin itsekasvatuspyrkimystä. Se on ihmisten pyrkimystä kasvattaa itseään paremmiksi ihmisiksi. Onhan jossain vapaamuurarikirjassa sanottu, että vapaamuurarius on symboleissa, vertauskuvissa ja allegorioissa esitetty siveellinen elämä ja elämänpyrkimys. Sen seremoniat ovat vertauskuvallisia; niitä saa jokainen tutkia. Jokainen vapaamuurari koettaa

syventyä ja tutkia niitä. Nehän vaikuttavat häneen ylentävästi. Ne ovat Jumalanpalvelusta. Itse ymmärrän hyvin miesvapaa-
muurareita, jotka eivät tahtoneet päästää naisia oviensa sisälle, sillä he muutamat parhaat tahtoivat palvella Jumalaa yksinäisyydessä. Eiväthän he voisi itkeä, jos eivät ole suljetuissa kammioissa, joissa heidän sydämensä saavat vapaata kieltään puhua, heidän ajatuksensa saavat viivähtää Jumalan luona ja saavat olla polvillaan Jumalan edessä. Siellä he saivat tutkia itseään ja tehdä hyviä päätöksiä. Sillä tavalla olen aina ymmärtänyt vapaamuurariutta. Hehän ovat totuudenetsijöitä. Ja jos ajattelemme ihmistä tässä näkyväisessä maailmassa, sanokaamme semmoista ihmistä, jolla ei ole mitään kotia, vaan joka nukkuu milloin siellä, milloin täällä, käy kahviloissa ja hotelleissa, hänellä ei ole rauhaa. Jokainen ihminen tahtoisi, että hänellä olisi koti, vaikka kuinka vaatimaton ja pieni mökki tahansa, mutta missä hän voisi viihtyä. Silloin hän on onnellinen. Hän ei ihmisenä ja rakastavana sydämenä ole luotu ainoastaan kunniaa ja mainetta varten, eikä häntä tyydytä se, jos ihmiset huutavat hosianna hänelle ja sitten ristiinnaulitsevat. Häntä tyydyttää yksin se, että hän tietää, että hänellä on koti, kuinka yksinkertainen ja köyhä tahansa. Siinä hän saa vapaasti ajatella ja olla oma itsensä, saa keskustella omantuntonsa ja jumalansa kanssa. Jeesus sanoo, niinkuin muistamme: „Ketuilla on luolansa ja linnuilla pesänsä, mutta ihmisen pojalla ei ole mihin päänsä kallistaa.“ Tämän voimme joskus ajatella merkitsevän sitä, että Jeesus aivan kuin antaa siunauksensa suuremmassa mitassa niille, joilla ei ole mitään kotia, jotka ovat ilman kaikkea maan päällä. Vaikka niin olisi, niin muistakaamme, että Jeesus oli itse niitä, jotka eivät olleet ilman kotia. Jos hän olisi ajatellut itseään, olisi se ollut kovin romanttista se, sillä hän tiesi, että hänellä oli kuinka monta kotia tahansa. Kaikkialla, missä hänellä oli opetuslapsia,

ystäviä . . . kaikkialla oli todellisia kotia, joihin voi kallistaa päänsäkin. Kaikkihan ottivat hänet ystävällisesti vastaan. Ja siinä oli rakkautta, ei kunnian himoa. Kaikki pitivät hänestä huolta. Ei hän koskaan olisi voinut valittaa, ettei ole mihin päänsä kallistaa. Ei, mutta hän tietysti tarkoitti henkisiä asioita. Ihmisen Poika, juuri se todellinen ihminen meissä, sillä ei ole mihin päänsä kallistaa. Meillä on taivaan linnut – kaikenmoiset ajatukset, – ketut ja muut eläimet, niillä on asumuksensa ihmisessä, mutta kaikista sisimmällä, Ihmisen Pojalla, ei ole asuntoa ihmisessä. Siitä Ihmisen Pojasta, siitä Jeesus Kristus puhuu. Hän, se Ihmisen Poika kaipaa asuntoa meissä, hän tahtoisi olla meissä. Ja kuva siitä on silloin semmoinen pyhä paikka maailmassa, sanokaamme semmoinen pyhä looshi, jona vapaamuurarit ovat sen ajatelleet olevan, jossa todella Ihmisen Poika voi kallistaa päänsä ja tuntea olevansa kotonaan. Siellä hän voi ajatella, siellä hän voi tuntea ja siellä hän voi tahtoa. Ja se on siis kuin koti hänelle. – Me Ruusu-Ristissä, jotka kuulumme Ruusu-Ristin looshielämään ja olemme siis vapaamuurareita, emme etsi maailman kunniaa, eikä sen tunnustusta. Ei suinkaan ole yhtäkään vapaamuuraria maailmassa, joka meistä välittäisi. Eivät miehiset vapaamuurarit hyväksy meitä, ei edes yhteisvapaamuurarius, josta olemme lähtöisin – ei sekään meitä hyväksy. Meidän täytyi erota siitä, kun meillä oli liian henkisiä pyrintöjä. Meitä on pieni joukko, kuin keskus. Jos meistä joskus lähtee valoa muuhun maailmaan on toinen asia, toinen kysymys. Me emme ole suhteissa mihinkään. Olemme pikemmin kuin hylätyt, mutta me emme itse mitään tunnustusta tahdo, vaan ainoastaan semmoista pyhättöä, missä saamme omalla tavallamme palvella Jumalaa.

(Pikakirjoittanut R. Kuosma)